

LAUSUNTO 29.11.2017

TARKASTUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO VALTUUSTOLLE VUODEN 2017 TAMMI-LOKAKUUN OSAVUOSIKATSAUKSESTA

Kuntalain perusteella tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä sitä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Valtuustolle vuosittain annettavassa arviointikertomuksessa esitetään kooste arvioinneista. Tilikauden aikana valtuustolle annetaan tammi-heinäkuun sekä tammi-lokakuun osavuosisikatsauksista lausunnot, joissa käsitellään kaupungin talousarvion ja tulostavoitteiden toteutumista sekä talouden ja toimintaympäristön tilaa.

Leimuniitty, Tapiola syksyllä 2017

Kuva: Tuire Ruokosuo

1 Toimintaympäristön kehitys - kaupungin väestörakenteen muuttuessa palvelutarpeet kasvavat jopa asukasmäärän kasvua nopeammin

Syyskuun 2017 lopussa espoolaisia oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 277 730. Espoon asukasmäärä on tammi-syyskuussa 2017 kasvanut 3 147 henkilöllä. Vuoden 2017 asukasluvun kasvuksi näyttäisi muodostuvan 4 200, mikä olisi hieman vähemmän kuin Espoon väestöennusteen mukainen kasvuodotus. Kotimaasta saadun muuttovoiton osuus oli 36 prosenttia väestönlisäyksestä ja ulkomailta tulleen muuttovoiton 23 prosenttia. Espoon väestö on kymmenkertaistunut 60 vuodessa. Espoon väestörakenne muuttuu lasten, ikääntyneiden ja vieraskielisten määrien kasvaessa, mikä osaltaan lisää kaupungin palvelujen tarvetta ja kysyntää.

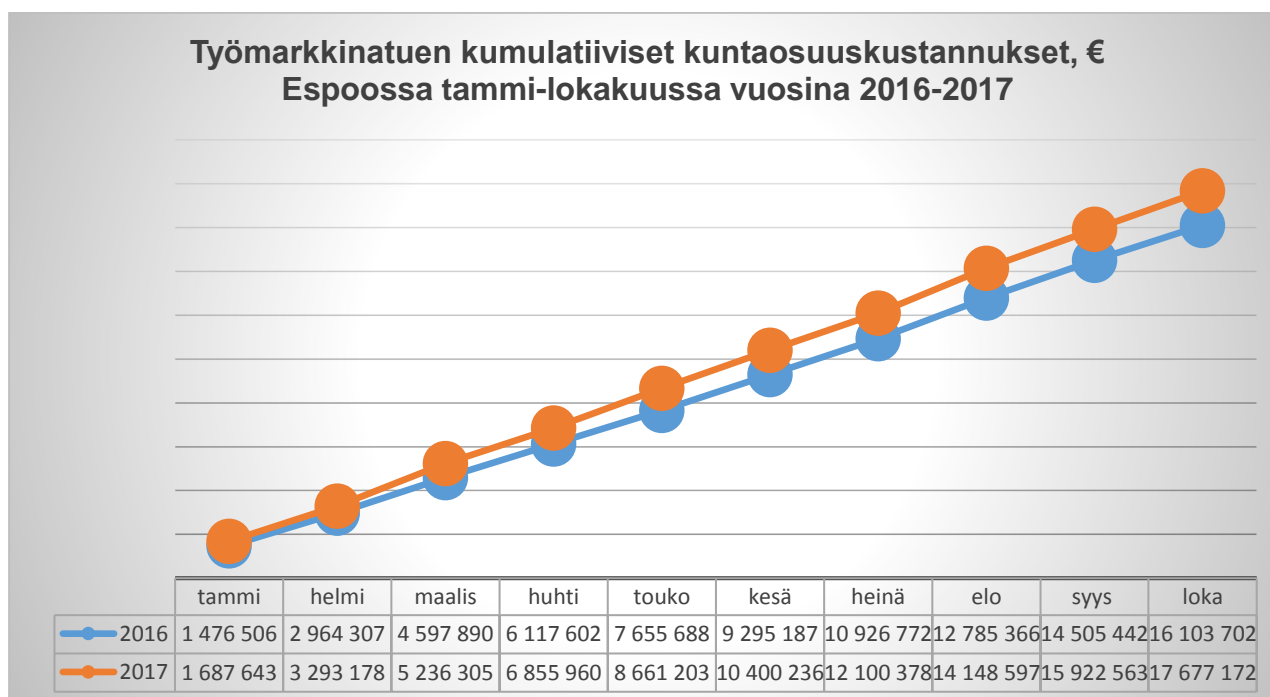
Uusia asuntoja valmistui tammi-syyskuussa 2017 yhteensä 2 519, mikä oli 1 100 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tammi-syyskuussa käynnistyi 2 765 uuden asunnon rakentaminen, mikä oli 410 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Käynnistyneestä asuntotuotannosta 274 (9 %) oli valtion tukemia vuokra-asuntoja ja 154 (6 %) asumisoikeusasuntoja.

Yritystyöpaikkoja oli henkilötyövuosina mitaten tammi-huhtikuussa 2017 arviolta 107 000. Luvun arvioidaan kääntyneen kasvuun alkuvuoden aikana.

Lokakuun 2017 lopussa työttömiä työnhakijoita oli Espoossa 11 955. Työttömyysaste oli laskenut 8,5 prosenttiin. Syyskuussa työttömyysaste oli vielä 8,8 prosenttia. Syyskuussa 2017 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 081, mikä oli osavuosikatsauksen mukaan noin 20 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrä syyskuussa oli 4 786, joka on 24,5 prosenttia vuodentakaista vähemmän. Osavuosikatsauksessa oli raportoitu ulkomaan kansalaisten työttömyyden kääntyneen laskuun vuoden 2017 helmikuussa ja syyskuussa heidän työttömyysasteensa oli 21 prosenttia. Työttömyystilastojen jyrkkä lasku selittyy osin sillä, että TE-toimisto aloitti kuluvan vuoden alussa asiakkaiden määräaikaishaastattelut, joiden tuloksena tilastoista on poistettu henkilöt, jotka ovat tosiasiallisesti jo aiemmin siirtyneet avoimille työmarkkinoille, opiskelemaan tai eläkkeelle.

Espoon työmarkkinatukimenot jatkavat kasvuaan

Seuraavassa on esitetty Espoon kumulatiivinen työmarkkinatuen kuntaosuuskustannuskertymä saapuneiden laskujen mukaan. Kustannuskertymä 31.10.2017 tilanteessa oli lähes 17,7 milj. euroa, mikä on 1,6 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa suurempi.

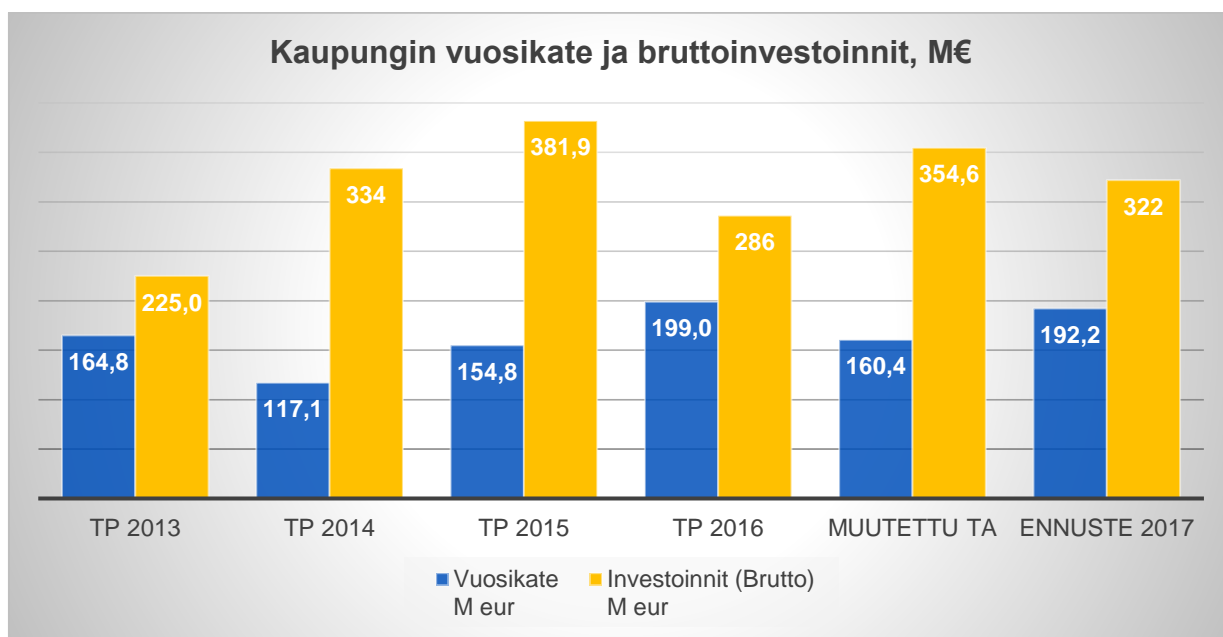
Lähde: Saapuneet laskut Espoon kirjanpitojärjestelmässä 24.11.2017

- ❖ Pisimpään työttömänä olleiden tilanne ei ole parantunut. Osavuosikatsauksen mukaan yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden ryhmälle on suunnattu aktivointitoimenpiteitä, ja ryhmä tarvitsee jatkossakin kohdistettuja erityispalveluja, koska heidän työllistymisensä avoimille työmarkkinoille on haastavaa iän, terveydellisten esteiden, puuttuvan kielitaidon tai puuttuvan ammatillisen osaamisen seurauksena.

Kaupungin on jatkettava aloitettuja aktivointitoimenpiteitä pisimpään työttömänä olleiden tilanteen parantamiseksi sekä huolehdittava myös nuorten työllisyyttä edistävästä toimenpiteistä.

2 Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen – vuosikatearvio on 192 milj. euroa

Osavuositarkastuksen tuloslaskelmassa ennakoitaan ulkoisten toimintatulojen alittavan valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 59 milj. eurolla. Ulkoisten toimintamenojen alitukseksi arvioidaan 10,2 milj. euroa. Toimintakatteeksi on ennakoitu -1 353,4 milj. euroa, mikä on 42,4 milj. euroa talousarviota heikempi. Toimintakatteen alijäämän heikkenemisestä huolimatta vuosikatteen arvioidaan toteutuvan 31,8 milj. euroa talousarviota parempana verorahoituksen ja rahoitustuottojen kasvusta johtuen. Vuosikate-ennuste on 192,2 milj. euroa. Verotulojen arvioidaan ylittävän talousarvion 49 milj. eurolla. Valtionosuuksia kertynee noin 3,2 milj. euroa talousarviossa esitettyä enemmän. Seuraavassa kaaviossa on esitetty kaupungin vuosikatteen kehitys sekä vuosittaiset bruttoinvestoinnit vuodesta 2013 alkaen.

Lähde: Tilinpäätökset 2013-2016 sekä Osavuositarkastus 1-10/2017

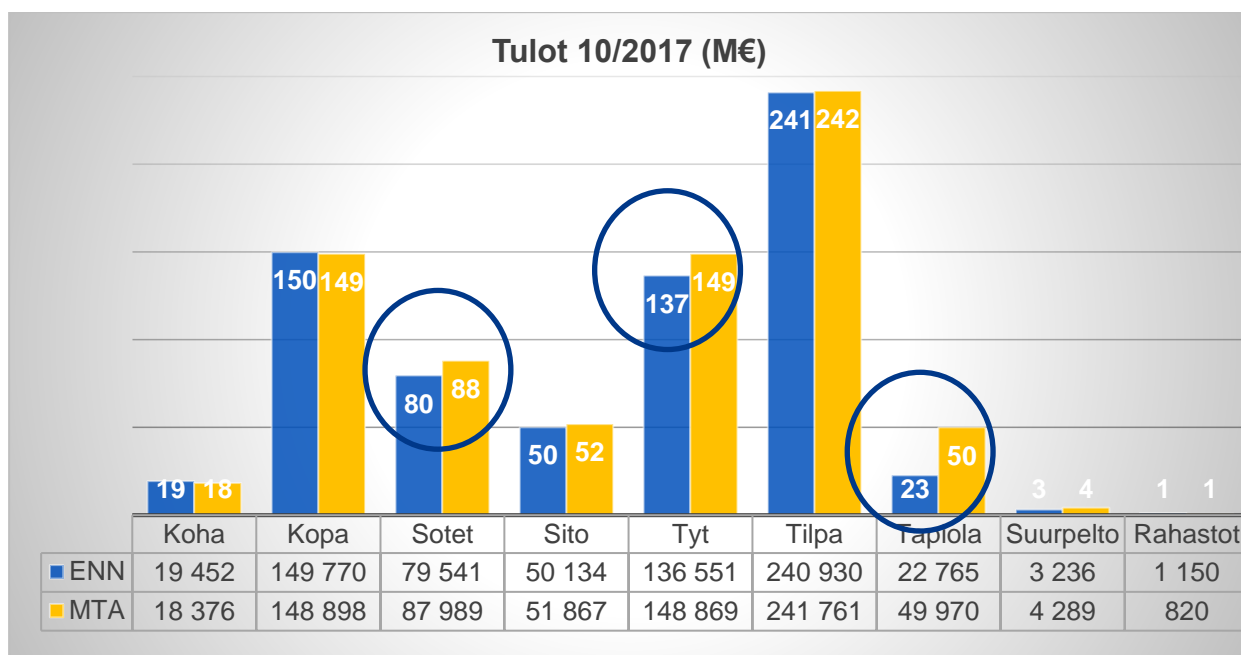
Kaupungin investointeihin varattiin muutetussa talousarviossa 354,6 milj. euroa. Osavuositarkastuksessa investointien toteutumaksi arvioidaan 322 milj. euroa. Valtuustolle esitetään maa- ja vesialueisiin 4 milj. euron määrärahan lisäystä maanhankintaan Kivenlahden metrokeskuksen alueelta ja 0,3 milj. euron tuloarvion vähennystä. Tapiolan taseyksikön kunnallistekniikan investointeihin esitetään 7 milj. euron määrärahalisäystä. Investointien tulorahoitusasteeksi muodostuu noin 70 prosenttia.

Liikenneväylissä hankkeet Raide-Jokeri ja Espoonväylä välillä Kehä III ja Iso Maantie eivät ole vuoden aikana edenneet rakentamisessa suunnitellun mukaisesti. Tietotekniikan it-investoinnit alittunevat yhteensä 5,5 milj. euroa. Tilapalvelujen (TILPA) investointimenojen ennakoitaan alittavan talousarvion 4 milj. eurolla.

Osavuositarkastuksessa on esitetty sitovuustasoittain käyttötalouden, rahoituksen ja investointien talousarvion toteutuminen

Valtuustolle esitetään kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä useita merkittäviä määrärahojen ja tuloarvioiden siirtoja ja muutoksia. Suurimpana määrärahamuutosesityksenä on Tapiolan taseyksikön tuloarvion vähentäminen 27 milj. eurolla, koska vireillä olleissa maankäytösopimuksissa maksuehtona ollut sopimuskumppanin maanmyynti ei ole realisoitunut ja myös kaupungin omien tonttien myyntiaikataulut ovat siirtyneet. Rahoitustuloihin esitetään 0,75 milj. euron tuloarvion alennusta. Muut valtuustolle hyväksyttäväksi esitetyt määrärahamuutokset on tuotu toimialoittain esiin seuraavilla sivuilla.

Seuraavassa kaaviossa on esitetty tulotavoitteiden poikkeamat verrattuna talousarvioon. Sinisellä merkitty pylväs (ENN) on ennuste tilanteessa 12/2017 ja oranssilla merkitty pylväs on voimassa olevan muutetun talousarvion luku (MTA).

Lähde: Rahoitus- ja talousyksikkö 11/2017

Konsernipalvelujen (KOPA) sitovien määrärahojen ja toimintakatteiden ylitykset sekä tuloarvioiden alitukset

- Hallinto- ja kehittämissyksikön toimintatulot toteutunevat 46 000 euroa talousarviota pienempänä.
- Tietotekniikan toimintakatteiden ennakoitua toteutuvan 1,9 milj. euroa talousarviota heikompana. Päätelaite- ja leasingrahoituksen vanhoista sopimuksista koitui kaupungille 2,8 milj. euron maksu laitteiden käytöstä vuosilta 2010 - 2017. Kaupunki on saanut sanktiohyvityksiä sekä merkittäviä säästöjä nykysopimuksiin, joten yksikön kokonaismenojen ylitykseksi arvioidaan 1,5 milj. euroa. Tulojen arvioidaan alittuvan 0,4 milj. eurolla.
- Hankintakeskuksen toimintakatteiden ennakoitua toteutuvan 141 000 euroa talousarviota pienempänä. Ruokapalvelujen toimintakatteiden 0,4 milj. euron alitus kompensoituu osittain hankintapalvelujen toimintakatteiden 0,3 milj. euron ylityksellä.

Sosiaali- ja terveystoimen (SOTET) sitovien määrärahojen ylitykset ja tuloarvioiden alitukset

- Vanhusten palveluissa tulot alittunevat 2,4 milj. euroa asiakasmaksu- ja myyntitulojen tulokertymäväjäästä johtuen.
- Terveyspalveluissa määrärahat ylittyivät 3,9 milj. eurolla. Oman toiminnan menot ylittyivät 0,4 milj. eurolla ja HUS:n menot syyskuun ennustetietojen mukaan 3,5 milj. eurolla. Sekä lähetemäärä että potilasmäärä ovat kasvaneet. Tuotteiden määrä eli käynnit, DRG-tuotteet ja hoitopäivät ovat kasvaneet noin 6 prosenttia. Tulot jäänevät 1 milj. euroa alle muutetun talousarvion.
- Perhe- ja sosiaalipalveluissa menojen arvioidaan ylittyvän 5 milj. euroa. Suurimmat ylitykset ovat vammaispalveluissa ja työmarkkinatuen kuntaosuusmenoissa. Vammaispalveluissa menojen ylitys kohdistuu asumisen asiakasmäärän kasvuun. Tuloja arvioidaan kertyvän 5 milj. euroa ennakoitua vähemmän johtuen pääosin pakolaiskorvausten arvioitua alhaisemmasta määrästä.

Sivistystoimen (SITO) muun sivistystoimen tuloarvion alitus

- Sivistystoimen *muun sivistystoimen* toimintatulojen alitukseksi arvioidaan 3,1 milj. euroa johtuen liian suuresta tulo-odotteesta sekä siitä, että maahanmuuttajien valmistavasta opetuksesta saatava valtionosuus tuloutetaan sivistystoimen sijasta kaupungin rahoitukseen.

Teknisen ja ympäristötoimen (TYT) tulojen alitukset

- *Joukkoliikenne* -yksikön tulot alittunevat 17,2 milj. euroa johtuen Länsimetron liikennöinnin aloituksen viivästyisestä, mikä siirsi myös infratulojen laskutuksen loppuvuoteen. Toisaalta liikennöinnin aloituksen viivästyminen vähentää joukkoliikenne -yksikön määrärahatarvetta 13 milj. eurolla, mikä oli varattu Espoon maksettavaan infrakorvaukseen.
- *Muut tekniset ja ympäristöpalvelut* -yksikön tulot alittunevat 8,5 milj. euroa. Maanmyyntivoitot jäänevät 10 milj. euroa tavoitteesta ja ulkoiset vuokratuotot ylittynevät noin 1,5 milj. eurolla.

3 Vuoden 2017 sitovien tulostavoitteiden toteutuminen - valtuustolle ehdotetaan hyväksyttäväksi poikkeamat kahdeksan tulostavoitteen toteutumisessa

Valtuustoon nähdessä sitovia tulostavoitteita on talousarviossa asetettu 33. Näkökulmat ovat resurssit ja johtaminen, asukkaat ja palvelut sekä elinvoima, kilpailukyky ja kestävä kehitys. Osavuosi-katsauksessa on arvioitu 22 tulostavoitteen toteutuvan. Kahdeksan tulostavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta ja yhden toteutuvan osittain. Kolmen tulostavoitteen toteutuminen voidaan arvioida vasta tilikauden päätyttyä.

Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden asettamista

Tarkastuslautakunnan arvio tulostavoitteiden toteutumisesta – 18 tulostavoitetta toteutuksessa ja 15 tavoitteen toteutumiseen liittyy epävarmuutta tai toteutumista ei tuloskor-teissa esitettyjen tietojen perusteella voida vielä arvioida

Tarkastuslautakunnan arvio vuoden 2017 tulostavoitteiden toteutumisesta osavuosi-katsauksen tuloskor-teissa esitettyjen tietojen perusteella				
	Tulostavoit-teet yhteensä	Toteutuksessa	Ei toteutu-massa	Ei voida vielä arvioida
Konserniesikunta	10	4	2	4
Konsernipalvelut	2	1	-	1
Sosiaali- ja terveystoimi	5	3	2	-
Sivistystoimi	7	5	2	-
Tekninen ja ympäristötoimi	9	5	1	3
Yhteensä	33	18	7	8

Tarkastuslautakunnan arvioon on keltaisella nuolella merkitty tulostavoitteet, joita ei voida vielä arvioida ja punaisella nuolella tavoitteet, jotka ovat jäämässä toteutumatta. Tulostavoitteiden arvioinnin kohdalle on merkitty sulkuihin tieto, mikäli valtuustolta haetaan poikkeamaa tulostavoitteen toteutumisen suhteen.

Konserniesikunnan 10 tulostavoitteesta neljän arvioidaan toteutuvan. Neljän tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida ja kaksi asetetuista tavoitteista ei toteutune.

- Tulostavoitetta kaupungin tuottavuuden vähintään 1 %:n paranemisesta voidaan arvioida vasta tilinpäätöksen yhteydessä, jolloin tuottavuuskehitys on tiedossa.
- Koko kaupungin toimintakate on vähintään alkuperäisen talousarvion mukainen -1 312 milj. euroa -tulostavoitteen ei arvioida toteutuvan. Tulokortissa esitetyn ennusteen mukaan toimintakate on toteutumassa noin 50 milj. euroa talousarviossa arvioitua heikompana. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*
- Kaupungin vuosikatetta sekä kaupungin ja konsernin lainakantaa koskeva tulostavoite voidaan kokonaisuutena arvioida vasta tilikauden päätyttyä.
- Tulostavoite työhyvinvointimatriisin lukuarvon kasvamisesta voidaan arvioida vasta tilikauden päätyttyä, koska työhyvinvointimatriisin lukuarvo saadaan helmikuussa 2018.
- Terveysperusteisia poissaoloja on enintään 14,3 päivää/henkilötyövuosi -tulostavoitteen ei arvioida toteutuvan. Terveysperusteisten poissaolojen kuorma on tammi-syyskuun 2017 aikana 15,2. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*
- Uusien työpaikka-alueiden lanseeraus ja muutostilanteessa olevien uudelleen profilointi -tulostavoitteen kokonaistoteutuma voidaan arvioida vasta tilikauden päätyttyä. Arviointikriteerinä on työpaikkojen nettomäärä länsimetron kasvukäytävällä sekä Kerassa. Länsimetron vyöhykkeellä yritystyöpaikkojen lukumäärä väheni 438:lla aikavälillä tammi-huhtikuu 2017 edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Konsernipalvelujen kahdesta tulostavoitteesta yksi jäänee toteutumatta eikä toista voida vielä arvioida.

- Tulostavoitteeksi asetettua tuottavuuden paranemista ei voida arvioida osavuositarkastuksessa esitettyjen tietojen perusteella, koska hankinnan kilpailuttamien palvelujen ja tavaroiden kokonaiskustannuksia ja vertailutietoja ei ollut esitetty. Toimiala on raportoinut tulostavoitteen toteutuvan.
- Konsernipalvelujen toimintakate on vähintään alkuperäisen talousarvion mukainen -11,8 milj. euroa -tulostavoite ei toteutune. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*

Sosiaali- ja terveystoimen viidestä tulostavoitteesta on toteutumassa kolme ja kaksi jäänee toteutumatta.

- Tulostavoite, jonka mukaan toimialan toimintakate on vähintään alkuperäisen talousarvion mukainen, ei toteutune. Alkuperäisessä talousarviossa toimintakate on -695,8 milj. euroa. Tulokortissa toimintakatteeksi ennakoidaan -716,0 milj. euroa. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*
- Sijoitettuna olevien lasten ja nuorten osuus ikäluokasta on pienempi kuin vuonna 2016 -tulostavoite ei toteutune. Sijoitettujen ja kiireellisesti sijoitettujen osuus on 0-12 -vuotiaiden ikäluokassa lähes edellisvuoden tasossa, hieman noussut ja 13-17 -vuotiaiden ikäluokassa sijoitusten ja kiireellisten sijoitusten osuus on kasvanut edelleen. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*

**Lasten ja nuorten sijoitusten ja kiireellisten sijoitusten osuus on kasvanut edelleen.
Kaupungin on lisättävä varhaista puuttumista ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.**

Sivistystoimen seitsemästä tulostavoitteesta on toteutumassa viisi ja kaksi jäänee toteutumatta.

- Tuottavuuden paraneminen vähintään 1,0 % ei toteutune, koska suomenkielisen lukion ennakoidaan jäävän 0,8 prosenttiin. Tulostavoitteen mittareina olevien kunnallisen päiväkodin yksikköhintaa/laskennallinen lapsi/vuosi ja hinnat/oppilas ja opiskelija/vuosi toteutumatietoja ei ole osavuosisikatsauksessa esitetty. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*
- Tulostavoite, jonka mukaan nuoret kokevat itsensä merkityksellisenä osana yhteiskuntaa, ei toteutune. Kaikille peruskoulun päättäneille pystytään arviointikriteerin mukaisesti tarjoamaan koulutuspaikka, lisäopetusta, muuta koulutusta tai työpajapaikka. Sen sijaan Ohjaamotalon johtamisessa on osavuosisikatsauksessa raportoitu esiintyneen pulmia. Palvelukokonaisuuden kehittämistä jatketaan vuonna 2018. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*

Teknisen ja ympäristötoimen yhdeksästä tulostavoitteesta on toteutumassa viisi. Yksi tavoite ei ole toteutumassa. Kolmen tulostavoitteen toteutumista ei voida esitettyjen tietojen perusteella kattavasti arvioida.

- Teknisen ja ympäristötoimen toimintakatteen tulee sitovan tulostavoitteen mukaan olla vähintään talousarvion mukainen -38,8 milj. euroa. Tulostavoite ei toteutune, koska toteutuman arvioidaan olevan 11 milj. euroa tavoiteltua heikompi. *(Poikkeamaa haetaan valtuustolta.)*
- Tuottavuuden paraneminen vähintään 1,0 % -tulostavoitteen toteutumista voidaan arvioida tilinpäätösvaiheessa, kun käyttötalouden toteutuneet kustannukset ovat saatavilla. Osavuosisikatsauksessa esitetään keskeisten palvelujen mittarit ja vertailu- sekä tavoiteluvut, mutta ei toteumatietoja. Toimiala on raportoinut tulostavoitteen toteutuvan.
- Länsimetro Oy:n metron rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti -tulostavoitteen toteutumista ei voida osavuosisikatsauksessa esitettyjen tietojen perusteella arvioida, koska arviointikriteerin mukaan rakentamisen aikataulun ja budjetin olisi pitänyt toteutua. Hankkeen budjetin toteutumisesta ei ole raportoitu, eikä myöskään Länsimetron II-vaiheen tarkistettavana olevien hankesuunnitelmien mahdollisista muutoksista. Toimiala on raportoinut tavoitteen toteutuvan.
- Terveelliset ja turvalliset toimitilat tukevat palvelujen tuottamista kustannustehokkaasti -tulostavoitteen toteutumista ei voida esitettyjen tietojen perusteella arvioida kokonaisuutena. Toimiala on raportoinut myönteisistä toimenpiteistä toteuttaa tavoitetta, mutta ei arviointikriteereinä olevien kustannus- ja tilatehokkuuden muutoksista. Toimiala on raportoinut tavoitteen toteutuvan.

Tilapalvelut -liikelaitoksen kahdesta tulostavoitteesta yksi on toteutumassa ja yksi jäänee toteutumatta.

- Liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti -tulostavoitteen on raportoitu jäävän toteutumatta.

4 Espoo-konserni

Kuuden merkittävimmän kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön toiminnasta ja taloudesta on raportoitu tammi-syyskuun konserniraportissa. Tarkastuslautakunta on lausunnossaan tarkastellut niistä Länsimetro-yhtiötä ja -hanketta sekä Espoon Asunnot Oy:tä.

4.1 Länsimetro Oy toteuttaa Länsimetro-hanketta – I-vaihe valmis

Metro Niittykummun asemalla

Kuva: Timo Ojala

Länsimetro Oy:n tehtävänä on metron rakentaminen Ruoholahdesta Matinkylään ja edelleen Kivenlahteen. Ruoholahden ja Matinkylän välinen rataosuus ja asemat teknisine järjestelmineen luovutettiin lokakuun alussa (3.10.2017) Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) vastuulle. Länsimetro Oy omistaa liikennöintikäyttöön luovutetun infrastruktuurin eli kahdeksan asemaa ja radan teknisine järjestelmineen. Liikennöinti rataosuudella aloitettiin 18.11.2017.

Hankkeen ensimmäisen osuuden kokonaiskustannusennuste nousee 1 186 milj. euroon ja aikataulu ylittyi merkittävästi tavoitellusta. Indeksikorjattuun hankesuunnitelmaan, 848 milj. euroa, verrattuna kustannukset ylittyivät 323 milj. euroa eli 38 prosenttia. I-vaiheen arvioitu valmistumisen oli elokuussa 2016.

Espoon konsernijaosto tilasi yhdessä Helsingin kaupungin kanssa erityistilintarkastuksen, jonka tavoitteena oli laatia selvitys Länsimetrohankkeesta, Länsimetro Oy:n toiminnasta ja Länsimetroon liittyvästä päätöksenteosta. Lokakuun alussa valmistuneessa selvityksessä todettiin, että Länsimetro on poikkeuksellisen laaja ja pitkäkestoinen hanke, jonka toteutumiseen ovat vaikuttaneet mm. alkuperäisen aikataulun tiukkuus, kaavoitukseen liittyvät valitukset, hankkeen edetessä tehdyt muutokset laajuudessa ja sisällössä sekä käyttöönottovaiheen osoittautuminen ennakoitua laajemmaksi. Metron ensimmäisen vaiheen kokemusten perusteella jatkovaiheessa organisaatiota on merkittävästi kasvatettu ja lisätty muun muassa projektijohtamisen sekä riskienhallinnan resursseja. Yhteistyötä rakennuttajakonsultin kanssa on lisätty, ja projektia johdetaan yhteisistä toimitiloista.

Espoon konsernijaoston tilaaman yhtiöjuridiikkaan perehtyneen asiantuntijan konsultaation tarkoituksena oli kuvata päätöksentekoon ja johdon vastuuseen liittyviä yhtiöoikeudellisia periaatteita sekä tuoda Espoon kaupungin tietoon Länsimetro Oy:n päätöksenteon ja johdon vastuun oikeudellisen arvioinnin kannalta olennaisia seikkoja ja kysymyksen asetteluja. Tausta-aineistona oli yllä mainittu erityistilintarkastus.

Länsimetron matkustajaliikennöinnin alkamisen seurauksena Etelä-Espoon bussilinjasto uudistuu kokonaisuudessaan. Vuoden 2018 alussa Länsiväylää pitkin Kamppiin kulkevat seutulinjat korvautuvat liityntäbusseilla metroasemille.

Matinkylän ja Kivenlahden välisen osuuden louhintaurakoista oli marraskuun 2017 alussa valmistunut lähes 94 prosenttia ja urakoiden arvioidaan valmistuvan pääosin ennen vuoden loppua. Länsimetron II-vaiheen Matinkylä-Kivenlahti hankesuunnitelman tarkistus on käynnissä ja rakennusurakoiden hankintojen valmistelu on aloitettu.

Länsimetrohankkeesta teetetyn selvityksen tuloksista tulee tehdä johtopäätökset, jotka otetaan huomioon hankkeen II-vaiheen hankesuunnitelman tarkistuksessa ja joilla varmistetaan hankkeen laadukas eteneminen.

Tarkastuslautakunta edellyttää II-vaiheen hankesuunnitelman ja realistisen kustannusarvion sekä toteutusaikataulun tuomista valtuustolle tiedoksi viipymättä.

4.2 Espoon Asunnot Oy

Kaupungin kokonaan omistaman Espoon Asunnot Oy:n tehtävänä on rakennuttaa, omistaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja. Voittoa tavoittelemattomalla yhtiöllä on yli 15 000 vuokra-asuntoa.

Yhtiön asuntojen vuokrausastetavoitteeksi vuodelle 2017 on asetettu 98 prosenttia ja tavoitteen arvioidaan päästävän koko vuoden ennusteen ollessa 98,1 prosenttia. Tammi-syyskuun välisenä aikana käyttöaste on ollut 97,9 %.

Yhtiölle asetetun tavoitteen mukaisesti sen tulee aloittaa vuosittain keskimäärin 400 asunnon rakentaminen. Tavoitteen mittarina on valtuustokauden asuntotuotannon määrä (vuosikeskiarvo). Konserniraportin mukaan tammi-syyskuun aikana alkaneita asuntoja on 207, mikä on myös koko vuoden ennuste. Tavoite ei konserniraportin mukaan ole toteutumassa ja kolmen hankkeen aloitus siirtyy tuleville vuosille. Vuonna 2017 on valmistunut kolme kohdetta, yhteensä 247 asuntoa.

Yhtiön taloudellinen tulos on konserniraportin mukaan toteutunut suunnitelman mukaisesti. Tulos ennen veroja tulee ylittymään 6,0 milj. eurolla talousarviosta. Tämän on raportoitu johtuvan pääasiassa erillisasuntojen myyntitulosta ja rahoituskuluissa saavutettavista säästöistä.

Konserniraportissa on lisäksi todettu, että yksi kohde ei huonon kuntosuorituksen vuoksi täytä asumiselle asetettavia vaatimuksia. Kiinteistölle haettu kaavamuutos mahdollistaa kohteen purkamisen ja uusien vuokra-asuntojen rakentamisen.

5 Sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluvaihe Espoossa ja Uudellamaalla

Hallitus päätti heinäkuussa 2017 jatkaa sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua siten, että uudistus astuisi voimaan 1.1.2020. Hallitus esittää asiakkaan valinnanvapauden lisäämistä osana uudistusta. Uusi luonnos valinnanvapauslaista on lausuntokierroksella 15.12.2017 asti. Hallituksen esitys valinnanvapauslaiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle helmi-maaliskuussa 2018 ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020.

Uudenmaan maakunnassa sote- ja maakuntauudistuksen valmistelusta vastaa Uudenmaan liitto. Kesäkuuhun 2018 jatkuvassa esivalmisteluvaiheessa on tarkoituksena luoda edellytykset uuden maakunnan toiminnan käynnistämiseksi ja organisoitumiselle. Tavoitteena on ensisijaisesti turvata palveluiden jatkuvuus uusmaalaisille. Valmistelu- ja selvitystyötä tehdään sote- ja maakuntatiimissä sekä niiden alaisissa valmisteluryhmissä, joissa Espoo on mukana. Syksyllä 2017 valmistelua on laajennettu ja valmisteluun on rekrytoitu pääosin osa-aikaisia hankejohtajia uudistuksen piirissä olevista organisaatioista. ICT-hankkeessa on menossa uusien järjestelmien määrittelyvaihe.

Sote- ja maakuntauudistuksessa on edelleen useita merkittäviä avoimia asioita, joissa on riskejä ja jotka vaikeuttavat Espoon valmistautumista muutokseen. Tärkeimpänä huolenaiheena on esitetyn palvelujärjestelmän toimivuus ja kyky vastata tulevaisuuden haasteisiin. Henkilöstön siirtymiseen sekä sopimus- ja omaisuusjärjestelyihin liittyy vielä merkittävää epävarmuutta. Uudistuksen vaikutuksista kuntatalouteen ja espoolaisten verotaakkaan ei ole vielä varmuutta, koska valtionosuusjärjestelmästä ei ole tehty päätöksiä. Edelleen avoinna ovat esimerkiksi kaupungin omistamien tilojen, kuten Espoon sairaalan, vuokraaminen maakunnalle sekä sovittavat vuokraehdot. Samoin tietojärjestelmiin liittyvät ratkaisut ja mahdollisiin ongelmiin varautuminen ovat vasta valmistelussa.

Uudenmaan maakuntavalmistelussa on käynnistetty taloudellisten riskien analysointi, jossa on tavoitteena saada realistinen kuva taloudellisista vaikutuksista lainsäädännön valmistelun tueksi ja jatkossa maakunnan talouden hallitsemiseksi. Rahoituksen riskit liittyvät ensisijaisesti tuottavuuden kasvun ja/tai kustannusten kasvun hallinnan keinoihin. Nykyisen kasvuvauhdin (perusura) hidastuminen 1,5 prosentilla voi jäädä toteutumatta tai lykkääntyä pitkälle 2020-luvulle. Uudistus sisältää monia sellaisia elementtejä, joiden vaikutuksia on vaikea arvioida erityisesti Uudellamaalla sen poikkeavasta koosta ja rakenteesta johtuen.

Lähde: www.uusimaa2019.fi

Espoon on valmistauduttava huolellisesti uudistukseen, jotta vaikutukset espoolaisten palveluihin ja kaupungin talouteen pysyvät hallinnassa. Saman aikaisesti on valmistauduttava kaupungille jäävien tehtävien, kuten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, laadukkaaseen hoitamiseen.

Tarkastuslautakunta 29.11.2017